

МӘЛӘҮЕЗ ЕРЕ ЯЗЫУСЫЛАРЫ

ПИСАТЕЛИ ЗЕМЛИ МЕЛЕУЗОВСКОЙ

ФӘНИЛ
КУЗБӘКОВ

Төзөүсөңе: Ф. М. Искужина
Составитель: Ф. М. Искужина

Фаниль Кузбеков (Фәнил Күзбәков) [Текст] :
библиографический указатель / сост. Ф. М. Искужина. - 2-е изд., доп.
- Мелеуз, 2012. - 57 с.

Башкортостан Республикаһы мәҙәниәт министрлығы
«Мәләүез үзәкләштерелгән китапханалар системаһы»
Муниципаль автономиялы учреждениеһы
4 – се һанлы кала китапханаһы

Министерство культуры Республики Башкортостан
Муниципальное автономное учреждение
«Мелеузовская централизованная библиотечная система»
Городская библиотека №4

Фәнил Күзбәков Фаниль Кузбеков

Биобиблиографик күрһәткес
Биобиблиографический указатель
Мәләүез . Мелеуз
2012

Төзөүсөнөн

Тәкдим ителгән биобиблиографик күрһәткес ғалим, журналист һәм шагир Фәнил Тимерйән улы Күзбәковтың утыз дүрт йыл дәүерендә басылып сыгккан әсәрзәрен, тормошо һәм ижады тураһында әзәбиәттә үз әсенә ала. Киң мәғлүмәт сараларында башкорт, рус, татар телдәрендә донъя күргән материалдар хронологик тәртиптә бирелгән.

Биобиблиографик күрһәткес өс бүлектән тора:

1. Фәнил Тимерйән улы Күзбәков. Биографик белешмә.
2. Фәнил Күзбәковтың әсәрзәре.
3. Фәнил Күзбәковтың тормошо һәм ижады тураһында.

Күрһәткес укытыусыларға, китапханасыларға, студенттарға һәм, гөмүмән, Фәнил Күзбәковтың тормошо һәм ижады менән кызыкһынған укыусыларға тәғәйенләнгән.

От составителя

В настоящем биобиблиографическом указателе собраны в хронологическом порядке произведения ученого, журналиста и поэта Фаниля Тимерьяновича Кузбекова, а также литература о его жизни и творчестве, увидевшие свет в течение тридцати четырех лет на башкирском, русском и татарском языках.

Биобиблиографический указатель состоит из трех разделов:

1. Фаниль Тимерьянович Кузбеков. Биографические данные.
2. Произведения Фаниля Кузбекова.
3. О жизни и творчестве Фаниля Кузбекова.

Указатель предназначен преподавателям, библиотекарям, студентам и учащимся, а также всем, кто интересуется жизнью и творчеством Фаниля Кузбекова.

ФӘНИЛ ТИМЕРҖӘН УЛЫ КҮЗБӘКОВ

Мәләүез районының Әбет ауылында 1952 йылдың 2 декабрендә һигез бала араһында алтынсыһы булып донъяға килгән. Башланғыс белемде тыуған ауылында алгандан һуң, Боһорман һигез йыллыҡ мәктәбәндә укый. Урта белемде Нөгөш касабаһында ала.

Төнъяк Флотта хәрби бурысын үтәй.

1973 йылда Башкорт дәүләт университетының филология факультетына укырға инә. III курстан һуң Урал дәүләт университетының (Екатеринбург) журналистика факультетына күсә.

Фәнил Күзбәков Санкт - Петербургта аспирантура (1979-1983), докторантура (1998-2001) укый, кандидатлыҡ, докторлыҡ диссертацияларын яклай. Тарих фәндәре докторы, филология фәндәре докторы, профессор, Халыҡ-ара өстәлмә белем биреү академияһының тулы хоҡуҡлы ағзаһы (академик).

Фәнил ТимерҖән улы Күзбәков Башкорт дәүләт университетында (1983-2004) ассистенттан профессор дәрәжәһенә тиклем күтәрелә. Бер үк мөлдә Башкортостан Республикаһы Президент администрацияһында ла (1994-1996) эшләй.

2005-2009 йылдарҙа - Башкортостан мәғариф үстөрөү институты ректоры.

Әлеге көндә «Ағизел» журналы редакцияһында шигриәт, әзәби тәнкит бүлектәрән етәкләй.

Башкортостан Республикаһы, Рәсәй Федерацияһы Языусылар, Журналистар берлеге ағзаһы.

Башкортостан Республикаһының атказанған, Рәсәй Федерацияһының мактаулы мәғариф хезмәткәре.

Төрлө йылдарҙа, төрлө ваҡытлы баһмаларҙың йыллыҡ конкурстарында лауреат исеменә лайыҡ булды.

Мәғариф министрлығында Милли бүлектә етәкләүсә тормош иптәшә Рәйсә Абдраһман кызы менән ике ул, бер кыз тәрбиәләп үстәрзә.

ФАНИЛЬ ТИМЕРЬЯНОВИЧ КУЗБЕКОВ

родился 2 декабря 1952 года в деревне Абит Мелеузовского района Башкортостана. После окончания начальную школу в родной деревне продолжает учиться в Бусурмановской восьмилетней школе. Учебу завершил в Нугушской средней школе.

1971 – 1973 гг. он служил в Северном флоте. После службы в Советской Армии Фаниль Кузбеков поступает учиться в филологический факультет Башкирского государственного университета, после третьего курса переводится в Уральскую государственную университет в г. Екатеринбурге в факультет журналистики. Фаниль Кузбеков учится в аспирантуре в Санкт-Петербурге (1979-1983), в докторантуре (1998-2001), защитил кандидатскую, докторскую диссертацию. Доктор исторических наук, доктор филологических наук (2001), полноправный член (академик) Международной академии дополнительного образования.

В БГУ (1983-2004 гг.) Фаниль Тимерьянович Кузбеков продвигается от ассистента до звания профессора, в то же время работает в администрации Президента Республики Башкортостан (1994-1996).

В 2005-2009 года - ректор Башкирского института развития образования.

Сейчас руководит отделом поэзии и литературно-критического редакции журнала «Агидель».

Литературой стал заниматься в 80 - е гг. Пишет лирические, философские стихи о молодости, о судьбе народа, о смысле жизни. Образы Фаниля Кузбекова предметны, выделяются своеобразием и ассоциативностью [«Стремглав бегут реки», 1993; «Светочи надежды», 1996; «Ностальгия», 2002].

Художественное творчество Фаниль Кузбеков удачно сочетает с научно - исследовательской работой по публицистике и литературной критике, о чем свидетельствует его монография «Публицистика. Газетные жанры» [БГУ, 1990]. Фаниль Тимерьянович Кузбеков также является автором книги «История культуры башкир» [1997], где прослеживает историю развития духовной и материальной культуры башкир с древнейших времен до наших дней, фундаментальной работы «Становление средств

массовой информации и развитие этнической культуры башкир» [Уфа, 2002].

Заслуженный работник народного образования РБ (2003), почетный работник общего образования РФ (2007). Член Союза писателей (1996), Союза журналистов (2002). Научные исследования посвящены духовной и материальной культуре башкир, становлению и развитию башкирской журналистики и СМИ РБ. Автор более 100 науч. работ (в т. ч. учебников и методических пособий для учителей средних школ); сборников стихов «Алкынып ага Һыузар» (1996; «Стремглав бегут реки»), «Өмөт шәмдәлдәре» (1997; «Свечи надежды»), «Ғағыш» (2002; «Ностальгия») «Йәшәйеш канундары» (2007; «Каноны жизни»); сборника статей, очерков и бесед «Рухиәт коткары» (2011; «Спасет духовность»).

ФӘНИЛ КҮЗБӘКОВТЫҢ ӘСӘРЗӘРЕ -
ПРОИЗВЕДЕНИЯ ФАНИЛЯ КУЗБЕКОВА

КИТАПТАР - КНИГИ

Башкорт телендә — На башкирском языке

1993

1. **Алкынып аға Ыгузар** [Текст] : шиғырзар. - Өфө : Китап, 1993.
Стремлав бегут реки : стихи

1996

2. **Өмөт шөмдәлдәре** [Текст] : шиғырзар. - Өфө : Китап, 1996. - 144 б.
Свечи надежды : стихи

2002

3. **Ғағыш** [Текст] : шиғырзар. - Өфө : Китап, 2002. - 142 с.
Ностальгия : стихи

2007

4. **Йөшөйеш канундары** [Текст] : шиғырзар. - Өфө : Китап, 2007. -
264 б.
Каноны жизни: стихи

2011

5. **Рухиәт коткарыр** [Текст] : мәкәләләр, очерктар, әңгәмәләр - Өфө :
Китап, 2011. - 448 б.
Спасет духовность: статьи, очерки, беседы.

ФИЛМИ ХЕЗМӨТТӨР – НАУЧНЫЕ ТРУДЫ

Башкорт телендө – На башкирском языке

1990

6. Газета жанрлары : публицистика [Текст] : укыу әсбәбе / Башкортостан дәүләт университеты. - Өфө : БДУ, 1990. - 47 б.
Публицистика : литературно - критические исследования.

Рус телендө – На русском языке

1983

7. Республиканская печать и вопросы сельского хозяйства [Текст] : [диссертация на соискание ученой степени кандидата историчес. наук]. - Л., 1983. - 160 с.

8. Республиканская печать и вопросы сельского хозяйства [Текст] : [автореферат диссертации на соискании ученой степени кандидата историч. наук]. - Л., 1983. - 16 с.

1984

9. Современная башкирская литература [Текст] : учебная программа. - Уфа : БГУ, 1984.

10. История башкирской литературы [Текст] : учебная программа. - Уфа : БГУ, 1984.

1992

11. История башкирской журналистики [Текст] : учебное пособие. - Уфа : БГУ, 1992. - 68 с.

1993

12. История культуры Башкортостана [Текст] : учебное пособие. - Уфа : БГУ, 1993. - 114 с.

1994

13. **История башкирской журналистики** [Текст] : учебная программа. - Уфа : БГУ, 1994.

14. **История культуры Башкортостана** [Текст] : учебная программа. - Уфа : БГУ, 1994.

15. **Методические указания по английскому разговорному языку** [Текст] . - Уфа : БГУ, 1994. - 30 с.

1996

16. **Культура Башкортостана** [Текст] : программа для V - X классов. - Уфа, 1996.

1997

17. **История башкирской журналистики** [Текст] : программа курса / Башкирский государственный университет; сост. Ф. Т. Кузбеков. - Уфа : БГУ, 1997. - 128 с.

18. **История культуры башкир** [Текст] - Уфа : Китап, 1997. - 128 с.

1998

19. **Башкирская журналистика: история и современность** [Текст] - Уфа, 1998. - 116 с.

2001

20. **Культура Башкортостана** [Текст] : 7 кл.; [рабочая тетр.] / Ф. Т. Кузбеков, Р. А. Кузбекова. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2001. - 32 с.

21. **Становление средств массовой информации Башкортостана и развитие этнической культуры башкир (XIX – 30-ые гг. XX в.)** [Текст] : монография / Башкирский государственный университет. - Уфа : БГУ, 2001. - 204 с.

2002

22. **Культура Башкортостана** [Текст] : [учебник для 7 класса] / Ф. Т. Кузбеков, Р. А. Кузбекова. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2002.

23. **История башкирской журналистики** [Текст] : учебная программа / Башкирский государственный университет; сост. Ф. Т. Кузбеков. - Уфа : БГУ, 2002. - 10 с.

24. **Дипломная работа по журналистике** [Текст] : методические указания. - Уфа, 2002. - 16 с.

2005

25. **Культура Башкортостана** [Текст] : [учебник для 10 класса] - Уфа, 2005.

2006

26. **Башкирская журналистика как явление этнической культуры** [Текст] - Уфа : Китап, 2006. - 384 с.

ЙЫЙЫНТЫКТАРЗА БАҢЫЛҒАН ӘҢӘРӘӘР - ПРОИЗВЕДЕНИЯ, ОПУБЛИКОВАННЫЕ В СБОРНИКАХ

Поэзия

Башкорт телендә — На башкирском языке

1993

27. **Алкынып ага һыузар** [Текст] : шигырзар // Бәйге : шигырзар йыйынтыгы / тәз. Кол - Дәүләт. - Өфө : Китап, 1993. - Б. 29-64. - (Йәш шагирзар тауышы).

2001

28. **Был донъяла кем яман?; Инешкә кайтыу; Өмөт; Күңлемдә хәүеф; Был донъянан ни кала** [Текст] : шигырзар // Башкорт шигриәте антологияһы. - Өфө : Китап, 2001. - Б. 734-735.

2003

29. **Салауат батыр кыйғыр бөркөт ине...** [Текст] : шигыр // Батыр хакында һүз : фекерзәр, факттар, әсәрзәрзән өзөктәр, фольклор. - Өфө : Китап, 2003. - Б. 161-162.

2007

30. **Башкортостан - тыуған илем, мөңге шиңмөс асыл гөлөм** [Текст] : [Һәләтле укыусыларзың респ. байрамына әзерләнгән бүләге] : - башк, рус, татар тел. / яуап. ред. Ф. Т. Күзбәков; тәз. Ф. Х. Гөбәйзуллина һ. б. - Өфө : Матб. донъяһы; Башк. Мәғариф камиллаштырыу ин-ты, 2007. - 96 б.

Рус телендә — На русском языке

2007

31. **Мекка Урала; Видно, этот Вечности скакун...; Курай на скале; Сәсәнәми отцы и деды были** [Текст] / пер. Г. Шафиков // Антология поэзии Башкортостана. - Уфа : Китап, 2007. - С. 388-389.

Әзәбиәт, сәнгәт һәм журналистика мәсьәләләре
хакында мәкәләләр, гилми хезмәттәр, рецензиялар —
Статьи по вопросам литературы, искусства и
журналистики, научные труды, рецензии

Башкорт телендә — На башкирском языке

1989

32. **Ижад комары** [Текст] // Чаныш, Ә. И. Беззәң йәшлек таңдары : повестар, парсалар, иҫтәлектәр. - Өфө : Башкортостан китап нәшриәте, 1989. - Б. 5-8.

1996

33. **Йосопов Тимер** [Текст] // Башкорт әзәбиәте тарихы: 4 т. - Өфө : Китап, 1996. - Б. 541-550.

2000

34. **Башкортостан** [Текст] : [қыскаса энциклопедия; мәкәләләр серияһы]. - Өфө : Башкортостан энциклопедияһы, 2000. - 693 б.

2004

35. **Халык йырҙарында һәм шигриәттә Салауат Юлаев образы** [Текст] // Идея свободы в жизни и творчестве Салавата Юлаева : материалы Всероссийской научно-практической конференции, посвященный к 250 - летию Салавата Юлаева. - Уфа, 2004.

2007

36. **Гүмеркәйзәр бер генә...** [Текст] // Динис Бүләков хакында иҫтәлектәр. - Өфө : Китап, 2007. - Б. 206-210.

Рус телендә — На русском языке

1983

37. **К вопросу определения понятия «Журналистика»** [Текст] : [рукопись депонирована в ИНИОН АН СССР. 12232 от 08.02.83 г.] // Формирование коммунистического мировоззрения. - Л., 1983.

38. **Вопросы социалистического соревнования и молодежи на страницах периодической печати** [Текст] : [рукопись депонирована в ИНИОН АН СССР] // Современные проблемы молодежного движения. - Л., 1983.

1990

39. **Фольклорные произведения на страницах периодической печати** [Текст] // Вопросы башкирской литературы : межвузовский сборник. - Уфа : БГУ, 1990.

1996

40. **Периодическая печать** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 76-78.

41. **Батыр Валид** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 199.

42. **Гиззатуллин Ибрагим** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 234.

43. **Идельбай Нажип** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 289.

44. **Кулмый Якуп** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 355.

45. **Публицистика** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 488.

46. **Саям** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 515.

47. **Султангареев Рашит** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 550.

48. **Фидаи Шамун** [Текст] // Башкортостан : краткая энциклопедия - Уфа : Башкирская энциклопедия, 1996. - С. 606.

1997

49. **СМИ и властная структура** [Текст] // Тезисы, доклады на международной научно-практической конференции; 23-26 окт. 1997 г. - М., 1997.

50. **Республиканская печать Башкортостана в новых условиях** [Текст] // Тезисы научно-практической конференции. СМИ в современном мире. - СПб, 1997.

51. **Башкортостан на страницах российской прессы** [Текст] // Юбилей Башгосуниверситета. - Уфа, БГУ, 1997. - 0,3 п. л.

52. **Проблемы возрождения нации и пресса в Башкортостане** [Текст] // Журналистика в 1996 г. - М., 1997. - 0,2 п. л.

2003

53. **Периодическая печать как составная часть культуры** [Текст] // Журналистика в 2002 году : тезисы научно-практической конференции. - М. , 2003.

1999

54. **Краеведение и печать** [Текст] // Журналистика в 1998 г. - М. , 1999. - 0,2 п.л.

55. **Просвещение и печать** [Текст] // Журналистика в 1998 г. - М. , 1999. - 0,2 п.л.

56. **Деталь как изюминка; По следам седой старины** [Текст] // Уроки журналистского мастерства: статьи и очерки. - Уфа : Китап, 1999. - С. 195-199.

2000

57. **Проблемы национального театра в башкирской печати** [Текст] : 1920 - е годы // СМИ в современном мире: тезисы научно-практической конференции. - СПб., 2000. - 73 с.

58. **Формирующаяся национальная журналистика и возрастающая этническая культура** [Текст] //СМИ в современном мире. - СПб, 2000.- 0,2 п.л.

2002

59. **Культура Башкортостана** [Текст] : учеб. хрестоматия для 7 кл. / С. А. Галин, Г. С. Галина, Ф. Т. Кузбеков и др.; худож. А. А. Костин. - Уфа : Китап, 2002. - 216 с., ил.

60. **Проблема языка и национальная печать** [Текст] // Журналистика в 2001 г. СМИ и вызовы нового века: тезисы научно-практической конференции. Ч. 3. - М., 2002.

61. **Ценный справочник** [Текст] : [предисловие к каталогу и справочнику; периодические издания XIX - начало XX вв.] // В фондах библиотеки БГУ. - Уфа : БГУ. - 318 с.

2003

62. **Изучение художественной литературы на уроках «Культура Башкортостана»** [Текст] // Изучение и преподавание башкирского языка и литературы : материалы республиканской научно-практической конференции. - Уфа : БГУ, 2003.

63. **Культура Башкортостана** [Текст] : учебник для 8 кл. / С. А. Галин, Ф. Т. Кузбеков, Г. С. Галина и др.; худож. А. А. Костин. - Уфа : Китап, 2003. - 264 с., ил.

64. **Эпос Урал батыр и мифология** [Текст] // Материалы Всероссийской научно-практической конференции; 27-28 мая 2003 г. - Уфа, 2003. - С. 122-124.

65. **Со стихами по жизни** [Текст] : [предисловие к сборнику Туймазинской поэтессы] // Кутушева, Ф. «Видно возраст подходит такой». - Туймазы, 2003.

2004

66. **Культура Башкортостана** [Текст] : Учебник для 9 кл. / С. А. Галин, Г. С. Галина, Ф. Т. Кузбеков и др.; оформл. А. А. Костина. - Уфа : Китап, 2004. - 312 с., ил.

67. **Периодическая печать Башкортостана в новых условиях** [Текст] // Актуальные проблемы башкирской, русской и тюркской филологии : материалы научно-практической конференции, посвященной 95-летию БГУ и 85-летию Мустая Карима. - Уфа : РИО БашГУ, 2004.

68. **Союзу писателей Башкортостана 70 лет** [Текст] // Литературная критика : реалии и перспективы: буклет. - Уфа, 2004.

2005

69. **Планомерная и настойчивая работа на долгие годы** [Текст] // Проблемы и перспективы укрепления здоровья школьников и педагогов в образовательном процессе : материалы научно-практической конференции. Уфа, 24 ноября 2005 г. - Уфа, 2005.

70. **Изучение произведений художественной литературы на уроках «Культура Башкортостана»** [Текст] // Историко - культурное наследие : проблемы сохранения и использования : материалы региональной научно-практической конференции. - Уфа, 2005.

2006

71. **Роль и возможности учреждений профессионального образования в профильном обучении школьников** [Текст] // Проблемы становления профессиональной карьеры выпускников профессионального образования: материалы республиканской научно-практической конференции. - Уфа, 2006.

72. **От знаниевой парадигмы - к созданию поликритериальной системы управления качеством образования** [Текст] // Современный образовательный процесс: опыт, проблемы и перспективы : материалы межреспубликанской научно-практической конференции (Уфа, 29 марта 2006 г.). - Уфа : БИРО, 2006.

73. **О деятельности БИРО по реализации Закона «О языках народов РБ»** [Текст] // Материалы региональной научно-практической конференции, посвященной 450-летию добровольного вхождения Башкортостана в состав Русского государства. - Уфа : БИРО, 2006.

74. **Пресса и вопросы образования в 1990-е гг.** [Текст] // Исторический опыт, современное состояние и перспективы сотрудничества народов России и Башкортостана : материалы Всероссийской научно-практической конференции. - Уфа, 2006.

75. **Батыр Валид** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 2. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2006. - С. 14.

76. **Газета** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 2. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2006. - С. 185.

77. **Гиззатуллин Ибрагим** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 2. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2006. - С. 232.

78. **Журнал** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 2. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2006. - С. 604.

79. **Журналистика** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 2. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2006. - С. 604.

80. **Журналистское образование** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 2. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2006. - С. 605.

81. **Культура Башкортостана** [Текст] : учебник для 8 класса / С. А. Галин, Г. С. Галина, Ф. Т. Кузбеков и др. - 2 - е изд. - Уфа : Китап, 2006. - 264 с., ил.

82. **Клерикальная журналистика и духовная культура в Башкирии** [Текст] : [журналистика и вопросы духовно - нравственного воспитания] // Духовно - нравственное просвещение и воспитание молодежи: история и современность: сб. ст. междунар. науч.-практ. конф., 22 июня 2006 г., г. Чебоксары. - Чебоксары, 2006. - С.447-543.

2007

83. **Приоритетный национальный проект. Образование в действии** [Текст] - Уфа : БИРО, 2007. - 38 с.

84. **Роль БИРО в повышении качества образования** [Текст] // Современный образовательный процесс: опыт, проблемы и перспективы: материалы межрегион. науч.-практ. конф., г. Уфа, 28 марта 2007 г. / Башк. ин-т развития образования; редкол.: Ф. Т. Кузбеков и др. - Вып. 5. - Уфа : БИРО, 2007. - 479 с.

85. **Башкортостан после вхождения в состав России: своеобразие историко-культурного развития** [Текст] // Добровольное вхождение Башкортостана в состав Русского государства 1552-1557 гг. как исторический феномен: сборник. - Уфа : 2007. -

86. **Организация деятельности образовательных учреждений по выявлению и развитию интеллектуального и творческого потенциала учащихся** [Текст] // Выявление и развитие одаренности учащихся в условиях личностно-ориентированного образовательного процесса: материалы Всерос. науч. практ. конф., 17 мая 2007 г., г. Уфа / Башк. ин-т развития образования; редкол. : Ф. Т. Кузбеков и др. - Уфа : БИРО, 2007. - 474 с.

87. **Диагностика как средство управления качеством образования** [Текст] : [материалы II межрегион. интернет-педагогического совета] / Башк. ин-т развития образования; редкол. Ф. Т. Кузбеков и др. - Уфа : БИРО, 2007. - 142 с.

88. **Институт развития образования** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 3. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2007. - С. 173.

89. **Идельбай Нажиб** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 3. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2007. - С. 131.

90. **Историческое образование** [Текст] / Ф. Т. Кузбеков, А. Г. Низамов // Башкирская энциклопедия. Т. 3. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2007. - С. 218-219.

91. **Кулмый Якуп** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 3. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2007. - С. 591.

2008

92. **Начальная школа в условиях модернизации российского образования** [Текст] : [материалы Всерос. науч.-практ. конф., 24 апр. 2008 г., г. Уфа] / Башк. ин-т развития образования; редкол. Ф. Т. Кузбеков и др. - Ч. 1. - Уфа : БИРО, 2008. - 160 с.

93. **Начальная школа в условиях модернизации российского образования** [Текст] : [материалы Всерос. науч.-практ. конф., 24 апр. 2008 г., г. Уфа] / Башк. ин-т развития образования; редкол. Ф. Т. Кузбеков и др. - Ч. 2. - Уфа : БИРО, 2008. - 154 с.

94. **Культура Башкортостана** [Текст] : [учебник для 10 кл.] / С. А. Галин, Г. С. Галина, Ф. Т. Кузбеков и др.; оформл. А. А. Костин. - 2 - е изд. - Уфа : Китап, 2008. - 304 с., ил.

95. **Культура Башкортостана** [Текст] : [учебник для 9 кл.] / С. А. Галин, Г. С. Галина, Ф. Т. Кузбеков и др.; оформл. А. А. Костин. - 2 - е изд. - Уфа : Китап, 2008. - 312 с., ил.

Татар телендә — На татарском языке

2005

96. **Культура Башкортостана** [Текст] : [учебник для 7 класса] - Уфа, 2005.

2006

97. **Культура Башкортостана** [Текст] : [учебник для 8 класса] - Уфа, 2006.

Публицистик

мәкәлләләр, очерктар -

Публицистические статьи, очерки

Рус телендә — На русском языке

2009

98. **Виноградник и виноградари** [Текст] : учебное пособие / Ф. Т. Кузбеков, В. С. Мавлетов. - Уфа, 2009.

ЖУРНАЛДАРЗА БАСЫЛҒАН ӘСӘРЗӘР -
ПРОИЗВЕДЕНИЯ, ОПУБЛИКОВАННЫЕ В ЖУРНАЛАХ

Поэзия

Башкорт телендә — На башкирском языке

1996

99. Шигриәткә мин инәмен; Халык тигән был сыбырзың; Ярлыгкау [Текст] // Ағизел. - 1996. - № 11. - Б. 88-91.

1998

100. Ғиңә бәйлә хистәрем; Шыуған тау; Доға итеп шыбырзаным [Текст] // Ағизел. - 1998. - № 8. - Б. 76-78.

2002

101. Төшләктөгә қояш; Толқа тапмай үрһөләнәп [Текст] // Щоңқар. - 2002. - № 6. - Б. 42.

102. Инешкә қайтыу; Канатлана бел икән; Ғағыш; Инаныу; Халык тигән бер сыбырзың; Базар; Сакырһын таньш тауыш; Сабыйланыу; Сабырлык бир; Танырмы олатайзар; Милләт Мәккәһе; Ғөйгөнәмдәң әйткәнә; Урал һырттары күренер; Қаялағы қурай; Шүлгән йылағы [Текст] // Ағизел. - 2002. - № 12. - Б. 128-136.

103. Мөгжизәләр илә [Текст] // Акбузат. - 2002. - № 12. - Б. 5.

2003

104. Хозай һинә, фәрештәһән [Текст] : шигырзарым // Башкортостан кызы. - 2003. - № 2. - Б. 22. - Йөкм.: Сәскәйзәрәң буйыңа тиң; Ғөйһөү; Қараның бер һирпеләп; Кәмселәктәр әзләйһәң һин минән.

105. Башкортостан тиһәм...; Ауылдаштар - қандай көрәшпәрем; Бала сағым; Уқытыусыларыма; Қырыслығым қалқаным; Қаяларза бөркет; Яңғызлык; Кисерә күр, әсәй! [Текст] : шигырзар // Ағизел. - 2003. - № 11. - Б. 11-17.

2004

106. **Яу ораны бит һин, Салауат!** [Текст] // Агизел. - 2004. - № 3. - Б. 167.

107. **Бағышлаузар** [Текст] : шигырзар // Агизел. - 2004. - № 12. - Б. 26-30. - Йөкм.: Яуза сабыр, усағында ягыр; Көзгө имән; Йөшәйештең канундары ябай; Нөгөш менән Изел араһы.

2006

108. **Йөрөк тибешенә һыйынам** [Текст] : шыгырзар // Агизел. - 2006. - № 6.

2007

109. **Кайтыр Урал батыр** [Текст] : шигырзар // Агизел. - 2007. - № 12. - Б. 14-19. - Йөкм.: Мина яраларында; Кайтыр Урал батыр; Бала сағым; Йөшәргәндә ерем; Йылмайыу; Изел бит ул...(шөлкем); Теге усақ өле яна; Аклык кына, сафлык кына...

2008

110. **«Хушлашыгузар кыйырсык ай икән...»**[Текст] : шигырзар // Агизел. - 2008. - № 10. - Б. 23-29. - Йөкм.: Караның бер һирпелеп; Һиңә; Хушлашыуға булмай күнегеп; Хозай һине - фәрештәһен...; Һөйөү - һөйөлөү; Һүз тылсымы; Ирек баһаһы; Морон; Бит алмаң сокорзарында; Язған ризык.

2009

111. **Күңел шишмөләре** [Текст] // Ватандаш. - 2009. - № 7. - Б. 111-114. - Йөкм.: Тәү мөгжизә; «Катын - кыззар!...»; Өмөт; Балалыкка кайтыу кыуанысмы...; Ярганат кәңәше; Родос Колоссы; Иреү; Күззәреңдә - йондоз яктыһы; «Зәңгәр күк - ете кат»; Өзәрлек; Күңел шишмөләре; Кайтыуыма һағыш басқан бұлмәмде; Теленде тый!; Һәр диңгезсе, гүйә, карап.

2010

112. **Үзеңдөн һуң килгөндөргө; Барыһы ла үзең менән; Йыр сыңлар; Кем ул?** [Текст] // Агизел. - 2010. - № 2. - Б. 5-8.

113. **Эшкә ашмас хыял юлап һин азашма...: Көнсығыш мотивтары; Ғашик күзе; Батшаларға нәсихәт; Ил кашкаһы** [Текст] / Ләйлә Баянова һүрәттәре // Шоңкар. - 2010. - № 4. - Б. 14-15.

2011

114. **Йыһан үлсәмдәре** [Текст] // Ағизел. - 2011. - № 1. - Б. 84-92. - Йөкм.: Табиб; Етегәнем; Һағынасаҡһың; Иблеслек; Тынлык; Йыһан үлсәмдәре; Офоктарым янғанда; Төн сыккансы; Гел генә былай булмас; Кыу япрактар; Өндәшмәнем.

2012

115. **Яу саптың** [Текст] : Рәми ағайға; [Башкортостандың халыҡ шағиры Рәми Ғариповтың тыуыуына 80 йыл] // Ағизел. — 2012. - №2. - Б. 166.

116. **Йөшөргөндө ерем** [Текст] : шиғыр // Ағизел . - 2012. - № 3, тышлыкта.

Проза

Башкорт телендә — На башкирском языке

2002

117. **Төнъяк қояшы** [Текст] : хикәйә // Аманат. - 2002. - № 12. - Б. 22-25.

Әҙәбиет, сәнгәт һәм журналистика мәсьәләләре
һақында мөкәләләр, филми хәҙмәттәр, рецензиялар —
Статьи по вопросам литературы, искусства и
журналистики, научные труды, рецензии

Башкорт телендә — На башкирском языке

1986

118. **Үзгәртеп короу рухы** [Текст] : публицистиканың теорияһы // Ағизел. - 1986. - №9.

1988

119. **Бөлөкәй форманың зур мөмкинлектәре** [Текст] : [башкорт хикәйәләренең проблемалары] // Ағизел. - 1988. - №9.

1989

120. **Батырлык нимөнөн башлана** [Текст] // Пионер. - 1989. - № 6. - Рец. китапка:
Теләүембетов, И. Урман әбейе / Иршат Теләүембетов. - Уфа : Китап, 1988. - 36 б.

1990

121. **Йөш журналист мәктөбе** [Текст] // Пионер. - 1990. - № 1, 2, 4, 5, 11; 1991. - № 3.

122. **Тормош хәкикәттөрән - балаларга** [Текст] : [балалар хикәйәләренә байкау] // Башкортостан укытыусыһы. - 1990. - № 3.

1991

123. **Трибуна шағиры** [Текст] : [Ғ. Сәләмдең ижады тураһында] // Башкортостан укытыусыһы. — 1991. - № 1.

1992

124. **Тәнкит кәрәкмә** [Текст] : фекерзәр // Ағизел. - 1992. - № 8.

1993

125. **Бурыстар төрлә була** [Текст] // Ағизел. - 1993. - № 1. - Б. 154-156.
- Рец. китапка:
Насиров Р. Бурыс: повесть, хикәйәләр / Р. Насиров - Өфө : Китап, 1992. - 211 б.

126. **Журналдың юл башы** [Текст] // Ағизел. - 1993. - № 3. - Б. 7-10.

127. **Ғиңә нимә камасаулай?** [Текст] : [ике съезд араһында тәнкит торошо] // Ағизел. - 1993. - № 9. - Б. 177-183.

1994

128. **Дәрестәрҙә ваҡытлы матбуғат материалдарын файзаланыу** [Текст] // Башкортостан укытыусыһы. - 1994. - № 12. - Б. 10-11.

1995

129. **Ташкын хисле шагир** [Текст] : [Тимер Йосопов ижады тураһында] // Ағизел. - 1995. - № 11. - Б. 176-179.

1996

130. **Табыштар бар, асыштар юк** [Текст] : [бер төркөм башкорт язуусылары ижадына бер байкау] // Ағизел. - 1996. - № 5. - Б. 137-144.

1998

131. **Ғынылыш кәрәк** [Текст] : [әзәби тәнкиттең бөгөнгө торошо тураһында «түңәрәк өстәл» артында һөйләшеү] // Ағизел. - 1998. - № 10. - Б. 151-160.

132. **Бары менән байрам, тимәйек...** [Текст] : [һуңғы осорҙа донъя күргән хикәйәләргә бер караш] // Ағизел. - 1998. - № 12. - Б. 142-147.

2000

133. **Йөрөгөндө ер һәм йыр** [Текст] : [күренекле шагир, Башкортостандың Салауат Юлаев исемендәге дәүләт премияһы лауреаты Абдулхак Игебаевка - 70 йәш] // Ағизел. - 2000. - № 7. - Б. 97-101.

2001

134. **Уйға һалыр язьмыштар** [Текст] // Ағизел. - 2001. - № 7. - Б. 167-171.
- Рец. китапка:
Әминев, Ә. Сөнгөл: хикәйәләр. - Өфө : Китап, 2001. - 224 б.

2003

135. **Тәнкиткә - яңы һулыш!** [Текст] : [йәш тәнкитселәрҙең республика семинарынан] // Ағизел. - 2003. - № 4. - Б. 144-145.

136. **Әзәбиәт тәнкиткә - заманса талап!** [Текст] // Ағизел. - 2003. - № 5. - Б. 120-125.

137. **Аманатка тоғролок** [Текст] : [Рәшит Шәкүрҙең ижади эшмәкәрлеге хақында] // Ватандаш. - 2003. - № 6. - Б. 133-137.

138. **Шигриәт каруаны** [Текст] : [шагир Тимер Йосоповтың ижады хақында] // Ағизел. - 2003. - № 7. - Б. 154 - 162.

139. **Төпкөл ағымдарызы коласлап** [Текст] : [билдәле ғалим һәм языусы М. Н. Нәзәрғолов хақында] // Ағизел. - 2003. - № 9. - Б. 166-170.

2004

140. **Байыған қояш яқтығында** [Текст] : [2003 йылда донъя күргән әзәби - тәнкит мәкәләләре һәм «Егерменсе быуат башкорт әзәбиәте» дәреслегенә бәйле уйланыузар] // Ағизел. - 2004. - № 4. - Б. 113-120.

141. **Тормош дәрәсләгә** [Текст] : [Ринат Камал ижадының қайһы бер художество үзәнәлектәре] // Ватандаш. - 2004. - № 9. - Б. 112-127.

2005

142. **Ижади балқыштар** [Текст] : [Мәүлит Ямалетдин шигриәтенәң қайһы бер үзәнәлектәре] // Ағизел. - 2005. - № 7. - Б. 124-132. - (Әзәби тәнкит).

143. **Язымыш қиссаһы** [Текст] : [Хәсән Назар ижады турағында] // Ағизел. 2005. - № 8. - Б. 176 -189.

144. **Публицистик үткерлек** [Текст] : [Рәүеф Насировка 70 йәш] // Ағизел. - 2005. - № 12. - Б. 166-170.

2008

145. **Қылдарза заман заңымы?** [Текст] : [2007 йылда «Ағизел»дә басылған шигри шәлкемдәргә күзәтеү] // Ағизел. - 2008. - № 1. - Б. 163-170. - (Әзәби тәнкит).

146. **Миалли булмышыбыз хақына** [Текст] : [Башкортостан языусылары йыйылышы материалдары] // Ағизел. - 2008. - № 4. - Б. 7-8.

147. **Шагирәнең рухи кәлгәһе** [Текст] : [Тамара Ғәниеваның «Мәхәббәткә ғына ышанам» йыйынтығы хақында бер кәлимә] // Ағизел. - 2008. - № 5. - Б. 124-130. - (Әзәби тәнкит).

148. **Йөрәген услайзыр шагир...** [Текст] : [Тимер Йосопов ижадына бер қараш] // Ватандаш. - 2008. - № 5. - Б. 43-56. - (Арзақлы шәхестәр).

2009

149. **Саялыг** [Текст] : [Асылгужаның «Йөрөгем - кирелгән йәйә» (Өфө, 2005), «Салауаттың йөше» (Өфө, 2004) китаптарына бәйлә уй-тәһсәраттар] // Ағизел. - 2009. - № 2. - Б. 147-151. - (Әзәби тәнкит).

150. **Максаттарыбыз изге һәм бер үк!** [Текст] : [Башкортостан язуысыларының дөйөм йыйылышынан] // Ағизел. - 2009. - № 5. - Б. 40.

2010

151. **Илде имләр ил инәһе** [Текст] : [Факиһа Тугызбаева ижады хақында] // Ағизел. - 2010. - № 3. - Б. 128-141. - (Әзәби тәнкит).

152. **Тарихсы ла, әзәбиәтсе лә** [Текст] : [Әбүбәкер Усмановтың тыгууына 100 йыл] // Ағизел. - 2010. - № 4. - Б. 167-168. - (Беззәң календарь).

153. **Йөштәр тауышы: ни ишетелә, нисек ишетелә?** [Текст] // Ағизел. - 2010. - № 5. - Б. 148-154. - (Әзәби тәнкит).

154. **Башкортостанда киң мәғлүмәт саралары: ысынбарлыг, мөмкинлектәр, бурыстар** [Текст] // Ағизел. - 2010. - № 6. - Б. 53-54.

155. **Рухиәт һағында** [Текст] // Ағизел. - 2010. - № 8. - Б. 159-161. - (Китап кәштәһенә).

156. **Әзәбиәт тормош дәрәслегеме бөгән?** [Текст] : [Башкортостан язуысыларының сираттагы съезы алдынан] / Гайса Хәсәйенов, Фәнил Күзбәков // Ағизел. - 2010. - № 9. - Б. 135-146.

157. **Әзәбиәт тормош дәрәслегеме бөгән?** [Текст] : [шарттар үзгәрһә, талаптар за үзгәрә, уларга ярашлы шәхестәр тыуа] / Фәнил Күзбәков, Әмир Әминев, Гәлсирә Ғиззәтуллина // Ағизел. - 2010. - № 10. - Б. 102-124. - (Башкортостан язуысыларының сираттагы съезы алдынан).

158. **Әзәбиәт тормош дәрәслегеме бөгән?** [Текст] : [ереңде хәстәрлә, йондозло күк барлығын да онотма] / Фәнил Күзбәков, Факиһа Тугызбаева, И. Ильясова // Ағизел. - 2010. - № 11. - Б. 125-140. - (Башкортостан язуысыларының сираттагы съезы алдынан).

159. **Әзәбиәт тормош дәрәслегемә бөгән?** [Текст] : [драматургияның иртәгәһен кайғыртып] /әңгәмәне Фәнил Күзбәков Башкортостан язуысылар союзының драматургия секцияһы рәйесе, драматург Наил Ғәйәтбай менән алып бара // Ағизел. - 2010. - № 12. - Б. 107-121. - (Башкортостан язуысыларының сираттағы съезы алдынан).

2011

160. **Әзәбиәт тормош дәрәслегемә бөгән?** [Текст] : [әзәби тәнкит профессионалдар дәүере, граждандык позицияһы] /Фәнил Күзбәковтың БДУ доценты Зәки Әлибаев, «Шоңкар» журналының баш мөхәррире Азамат Юлдашбаев, «Киске Өфө» гәзитенең баш мөхәррире урынбасары Әхмәр Үтәбай менән әңгәмәһе // Ағизел. - 2011. - № 1. - Б. 128-144. - (Башкортостан язуысыларының сираттағы съезы алдынан).

161. **Әзәбиәт тормош дәрәслегемә бөгән?** [Текст] / Фәнил Күзбәков билдәлә тел белгесе, филология фәндәре докторы, профессор С. Ш. Поварисов менән әңгәмәһе // Ағизел. - 2011. - № 3. - Б. 160-166. - (Башкортостан язуысыларының сираттағы съезы алдынан).

162. **Кальплашмаған алымдар кулланып** [Текст] : [баш күз урынына; Рәшизә Ғиззәтуллинаның «Урал батыр» эпосында йога тәғлимәте» мәкәләһе тураһында] // Ағизел. - 2011. - № 4. - Б. 99. - (Әзәби тәнкит).

163. **Мөгөнһезлектөгә мөгөнә** [Текст] : [рус язуысыһы Сергей Довлатовтың тыуыуына 70 йыл] // Ағизел. - 2011. - № 8. - Б. 142-143.

Рус телендә – На русском языке

1983

164. **Ленинские принципы партийного руководства СМПП** [Текст] // Вестник ЛГУ. Серия: История. Язык. Литература. - 1983. - 2-й вып. - № 8.

165. **Вопросы экономического образования тружеников села и печать Башкирии** [Текст] // Вестник ЛГУ. Серия: История. Язык. Литература. - 1983. - 4-й вып. - № 20.

1989

166. **В жанре вчерашних отчетов** [Текст] // Журналист. - 1989. - № 5. -
Рец. на кн.:
Маликов, Ш. Партком и газета / Ш. Маликов. - Уфа : 1985. - 184 с.

167. **На стремнине** [Текст] : [рецензия на монографию Р. Амирова «На
стремнине». - Уфа, 312 с.] // Блокнот агитатора. - 1989. - № 19.

1996

168. **Периодическая печать** [Текст] : [статья справочного характера] //
Ватандаш. - 1996. - № 3.

1997

169. **О программе Министерства народного образования** [Текст] //
Ватандаш. - 1997. - № 1. - С. 63.

2006

170. **О времени и о себе** [Текст] : [публицистичность и документальность в
творчестве Анатолия Генатуллина] // Бельские просторы. - 2006. - № 4.

171. **Ради вечных ценностей** [Текст] // Бельские просторы. - 2006. - №
8. - С. 109-115. - (Литературоведение).

Татар телендә — На татарском языке

2006

172. **Шигрият ул - гибәдәтхана** [Текст] : [Рәйес Түләк менән әңгәмә] //
Кызыл таң. - 2006. - 21 апр.

Публицистик
мәжәләләр, очерктар -
Публицистические статьи, очерки

Башкорт телендә - На башкирском языке

1986

173. **Ғынылыш рухы** [Текст] : [публицистика тураһында] // Ағизел. - 1986. - № 9. - Б. 135-139.

2002

174. **Ғине күрҙем, Америка!** [Текст] : юл язмалары // Ватандаш. - 2002. - № 11. - Б. 31-38.

2006

175. **Профессионалдәрәң ваҡыты етте** [Текст] : укыу мәсьәләләре / мөғариф министрлығы урынбаһары А. Ш. Суриң менән әңгәмә // Киске Өфө. - 2006. - 5-11 авг. (№31).

2007

176. **Ике яр араһында тулғанмайыҡ!** [Текст] / Башкортостан мөғариф үстөрөү ин-ты ректоры Фәнил Тимерйән улы Күзбәков м-н әңгәмә; Римма Шәрипова алып барҙы // Шоңкар. - 2007. - № 5. - Б. 5-7.

2009

177. **Укытыусыға ла укытыусы көрөк** [Текст] // Ватандаш. - 2009. - № 3. - Б. 46-50. - (Мөғариф).

178. **Милли мөғариф: төп бурыс - шөхөс төрбиәләү** [Текст] // Ағизел. - 2009. - № 9. - 171 - 176 б. - (Публицистика).

1982

179. **Вопросы социалистического соревнования и молодежи на страницах республиканской печати** [Текст] : статья депонирована в ИНИОН АН СССР. Рег. 9968. // Новая современная литература по общественным наукам. История. Археология. Этнография : библиографический бюллетень. - 1982. - № 12.

1983

180. **Вопросы экономического образования тружеников села и печать Башкирии** [Текст] // Вести Ленинградского университета. - 1983. - № 20. - История языка и литературы, Вып. 4. - С. 105-107.

2005

181. **Цели и средства поддержки образовательных учреждений** [Текст] // Информационный бюллетень. № 3. - Уфа, 2005.

2006

182. **Первый республиканский интернат - педсовет: возможности, перспективы** [Текст] / Фаниль Кузбеков, Александр Галанов // Башкортостан укытыусыһы. - 2006. - № 12. - С. 3-6.

2007

183. **Информационные технологии при изучении башкирского языка** [Текст] / Ф. Т. Кузбеков, А. Б. Галанов // Информационный бюллетень Администрации Президента Республики Башкортостан. - 2007. - № 2. - С. 30-35.

184. **Переподготовка и повышение квалификации кадров для специального образования** [Текст] // Коррекционная педагогика: теория и практика (научно-методический журнал). - М., 2007. - № 4.

185. **Основы организации Интернет-педсовета** [Текст] / Фаниль Кузбеков, Александр Галанов // Башкортостан укытыусыһы. - 2007. - № 6. - С. 9-12.

186. **Информационные технологии при изучении башкирского языка** [Текст] / Фаниль Кузбеков, Александр Галанов // Башкортостан укытыусыһы. - 2007. - № 10. - С. 3-5.

2008

187. **Инновационные подходы в дополнительном профессиональном образовании** [Текст] / Ф. Т. Кузбеков, А. Б. Галанов // Информационный бюллетень Администрации Президента Республики Башкортостан. - 2008. - № 1. - С. 56-62.

188. **Научная организация интернет-педагогического «Многоуровневое целеполагание в управлении образованием** [Текст] / Ф. Т. Кузбеков, А. Б. Галанов // Башкортостан укытыусыһы. - 2008. - № 1. - С. 83-85.

189. **Центр развития образования** [Текст] // Панорама Башкортостана = Башкортостан панорамаһы. - 2008. - № 1. - С. 30-31.

190. **У истоков башкирского института развития образования** [Текст] : [Башк. ин-ту развития образования - 75 лет] // Башкортостан укытыусыһы. - 2008. - № 7. - С. 3-5.

2009

191. **Инновационные подходы в дополнительном профессиональном образовании** [Текст] / Ф. Т. Кузбеков, А. Б. Галанов // Информационный бюллетень Администрации Президента Республики Башкортостан. - 2008. - № 1. - С. 56-62.

ТӘРЖЕМӘЛӘР – ПЕРЕВОДЫ

Поэзия

Башкорт телендә – На башкирском языке

2012

192. **Илгә бирелгәнлек** [Текст] : шигырьҙар / Панде Манойлов. - Ағизел. - 2012. - № 2. - Б. 173-176. - Йөкм.: Корбан; Аҡ эләм; Юғалтыу; Болотло ай; Илгә биргәнлек. - Македония Языусылар союзы ағзаһы.

ГАЗЕТАЛАРҘА БАҘЫЛҘАН ӘСӘРЭЭР -
ПРОИЗВЕДЕНИЯ, ОПУБЛИКОВАННЫЕ В ГАЗЕТАХ

Поэзия

Башкорт телендә - На башкирском языке

1978

193. Үзеңдөн [Текст] // Совет Башкортостаны. - 1978. - 10 сент.

1986

194. Гөйкөлгә хакың бар, шагир [Текст] // Совет Башкортостаны. - 1986.
- 31 гин.

195. Гел яныу; Сыра [Текст] // Совет Башкортостаны. - 1986. - 17 сент.

1988

196. Үткөндөн килә тауыш [Текст] // Ленинсы. - 1988. - 22 март.

1991

197. Ғалим - тарихсыға [Текст] // Йәшлек. - 1991. - 14 май.

1992

198. Тамсы қандан қабат яралырбыз [Текст] // Башкортостан. - 1992. -
3 июнь.

199. Шығуған тау; Йөрөгән услайзыр шагир; Уттан киләм; Гин тығуғанһың,
өсөй; Көз айында [Текст] // Йәшлек. - 1992. - 3 дек.

1994

200. Тау һәм үзәндә; Еңгөлөрәм; Күз һалсы...; «Ғағыштарҙан һарғайған
Ай...»; «Төү күрһәм дә белмәм кеүек...»; «Сибәр қатын - қызға күп гөнаһты...»
[Текст] // Йәшлек. - 1994. - 5 июль.

201. Шатлык - һагыш, йөй менән көз [Текст] // Йөшлек. - 1994. - 8 дек. - Йөкм.: «Шатлык - һагыш, йөй менән көз...»; Хыял йөйгорзары; «Карзар яуа...»; «Көн тыуа...»; «Осрашыузың татыр өсөн бал балын...»; «Япа - яңгыз нисек калдырмай...»; «Кизөк уғын кире һалам...»; «Без қауышканда тәбиғәт...»; «Төгә кар куна...»; «Ком сөгәте тауыш - тынһыз»; Шыбырзайым доғалықты.

1996

202. Ташлама динде һәм телеңде [Текст] / Ф. Күзбөков һүззәре, Р. Шамратов музыкаһы // Йөшлек. - 1996. - 12 нояб.

203. Барыһы ла уза...[Текст] // Башкортостан. - 1996. - 4 дек. - Йөкм.: Сабырлык бир; «Ком сөгәте тауыш тынһыз...»; Көзгө имән.

1997

204. Гашиктар ғына белә: «Күбөлөктөй гөл таждары...» [Текст] / Ф. Күзбөков һүззәре, Р. Шамратов музыкаһы // Йөшлек. - 1997. - 30 гин.

205. Әсәйемде ерләгәндә [Текст] // Башкортостан. - 1997. - 13 май.

206. Һүнмөгөн башкорт рухы [Текст] // Йөшлек. - 1997. - 15 июль.

2000

207. Тамсы булып сәсрәй мөлдөр, Тамсы булып сәсрәй йөйзәр [Текст] // Башкортостан. - 2000. - 28 март. - Йөкм.: Һагыш, Ер йөзә; Канатлана бел икән; Инийәр; Түгелгән моң; Сәскәйзәрәң буйыңа тиң; ...Һөйгәнемде калдырғас.

2002

208. Таңдар бында һуң һаргая [Текст] : шигырзәр // Йөшлек. - 2002. - 18 май. - Йөкм.: «Ярашырға теләгең бар...»; Сирокуз; Төндәр бында һуң һаргая; Кандай микән таңдарың.

2002

209. Тамсы қандан қабат яралырбыз; Бозолор донъя йөме; Хозай һине - фөрештөгән...[Текст] // Йөшлек. - 2002. - 3 дек.

2003

210. **Тымык кына бер иртөлө** [Текст] // Башкортостан. - 2003. - 9 гин. - Б. 4. - Йөкм.: Майзан тота башкорт иле; Каяларза бөркөт; Толка тапмай, үрһәләнеп; Коралай.

211. **Мөхәббәтле йөшөгүгә мөзхиә** [Текст] // Башкортостан. - 2003. - 15 окт.

2004

212. **Дауга сыгыр сәсэн...** [Текст] : [йөш әзиптәр йыйылышынан һуң тыуган уйзар] // Киске Өфө. - 2005. - 12-18 март (№10).

213. **Арка терәр агайзарым** [Текст] // Йөшлек. - 2004. - 18 май.

2005

214. **Аклыг кына, сафлыг кына...**[Текст] // Йөшлек. - 2005. - 13 гин.

215. **Ил белмөһә, изел һизер** [Текст] // Йөшлек. - 2005. - 14 июнь. - Йөкм.: Уланга өмөт; Нөгөш менән Изел араһы.

216. **Мина яландары** [Текст] : шиғыр // Киске Өфө. - 2005. - № 18. - Б. 16.

2008

217. **Сабырлыгтың һары талдарында Һандугастар тынмай һайрап торһон...** [Текст] : шиғырзар // Киске Өфө. - 2008. - 22-28 март (№ 12). - Б. 11 . - Йөкм.: Кырыслығым - калканым; Үкенәү; Йондоз яуа, йондоз яна...һ. б.

218. **Кайтыр Урал батыр; Изел бит ул...** [Текст] // Көнгәк. - 2008. - 15 май. - Б. 8.

219. **Мина яландары** [Текст] // Киске Өфө. - 2008. - № 18. - Б. 16.

2011

220. **Бөгөнгө хушлаша кояш, Тулған ай калка...**[Текст] : шигриәт тулкынында // Башкортостан. - 2011. - 13 сент. - Б. 4. - Йөкм.: Дога; Ғәйеп; Сәсэнлек; Төш; Күккә бактым...; Сер; Тамук аша; Төн сыжкансы.

Рус телендә – На русском языке

1995

221. **Свеча на ветру** [Текст] : [к 150 - летию со дня рождения Абая Кунанбаева] // Советская Башкирия. - 1995. - 10 авг.

222. **Сокровище братского народа** [Текст] : [к 1000 - летию киргизского эпоса «Манас»] // Советская Башкирия. - 1995. - 26 авг.

2002

223. **Возвращение** [Текст] // Путь Октября. - 2002. - 4 дек. - С. 3.

Татар телендә – На татарском языке

1997

224. **Чал тарихлы төбәк** [Текст] // Кызыл таң. - 1997. - 22 март. - Эчт.: Чал тарихлы төбәк; «Бу донъяны төш дисәләр..»; «Без кавышканда табигать...»; Күңелемдә - хәвеф; Бу донъядан ни кала; Инешкә кайту; Танырмы олатайлар?

2002

225. **Сөюдән яралган бу дөнъя...** [Текст] // Кызыл таң. - 2002. - 4 дек. - Эчт.: Сөюдән яралган бу дөнъя...; Яшлек - яшел чирәм; Үткәннәр; Кабаландым калаларга; Көзге имән.

226. **Шигърият белән фән берлеге** [Текст] // Өмет. - 2002. - 5 дек. - Эчт.: Заман аткан уйлар...; Елмаям; Килер бер көн; Карашыңнан, сулышыңнан...; Тәүге карлар.

**Әзәбиәт, сәнгәт һәм журналистика мәсәләләре
һақында мәкәләләр, ғилми хәзмәттәр, рецензиялар —
Статьи по вопросам литературы, искусства и
журналистики, научные труды, рецензии**

Башкорт телендә — На башкирском языке

1978

227. **Ауыр, әммә кызыклы профессия** [Текст] : [М. Горький исем. Урал дәүләт университетының журналистика факультеты тураһында] // Совет Башкортостаны. - 1978. - 16 сент.

1984

228. **Картаймаған йәдкәр** [Текст] // Ленинсы. - 1984. - 4 авг. - Рец. китапка:
Өмәтбаев, М. Йәдкәр / Мөхәмәтсәлим Өмәтбаев; төз. Ф. Кунафин. - Өфө : Башкорт. китап нәшр., 1984. - 288 б.

1986

229. **Һәйкәлгә һақың бар, шағир!** [Текст] : [Башкортостан шағиры Ф. Сәләмдәң тыуыуына 75 йыл тулыуға карата] // Совет Башкортостаны. - 1986. - 31 ғин.

230. **Таңды каршылағанда** [Текст] // Совет Башкортостаны. - 1986. - 4 июль. - Рец. китапка:
Таңды каршылаусылар. - Өфө : Башк. китап нәшр., 1985. - 184 б.

231. **Журналистика һақында: йәш хәбәрселәр мәктәбе** [Текст] : 1 - сә дәрәс // Башкортостан пионеры. - 1986. - 12 нояб.

232. **Нимә ул газета жанры?: йәш хәбәрселәр мәктәбе** [Текст] : 2 - сә дәрәс // Башкортостан пионеры. - 1986. - 26 нояб.

233. **Репортаж: йәш хәбәрселәр мәктәбе** [Текст] : 3 - сә дәрәс // Башкортостан пионеры. - 1986. - 10 дек.

234. **Быуаттар мирасын байкап** [Текст] // Совет Башкортостаны. - 1986.
- 12 дек. - Рец. китапка:
Амиров Р. Летопись современности. - Уфа : Башкигиздат, 1985. - 272 с.

1987

235. **Интерью: йөш хәбәрселәр мәктәбе** [Текст] : 4 - се дәрес // Башкортостан пионеры. - 1987. - 4 гин.

236. **Интерью төрәре: йөш хәбәрселәр мәктәбе** [Текст] : 5 - се дәрес // Башкортостан пионеры. - 1987. - 16 гин., 6 фев., 11, 27 март, 16, 18, 22, 29 апр.

237. **Изгеләрҙән изге аманат** [Текст] : [«Башкорт халык ижады» китабы сыҡты] // Ленинсы. - 1987. - 30 апр.

238. **Йөшен кеүек йөшөү** [Текст] : [Шамун Фидайның тыууына 85 йыл] // Башкортостан пионеры. - 1987. - 19 июня.

239. **Ялҡынлы күз алға әйҙәй** [Текст] : публицистикаға байкау // Совет Башкортостаны. - 1987. - 21 авг.

1988

240. **Үткәндән килә тауыш** [Текст] : [Рәми Ғариповтың ижады тураһында] // Ленинсы. - 1988. - 22 март.

1989

241. **Ижади бейеклектәр** [Текст] : [Ғәли Ибраһимовка - 70 йөш] // Ленинсы. - 1989. - 14 гин.

242. **Ижад комары** [Текст] : [язуусы Ә. Чанышҡа - 80 йөш] // Совет Башкортостаны. - 1989. - 15 гин.

243. **Тыуған телең - күңел көҙгөң** [Текст] // Ленинсы. - 1989. - 19 гин.

244. **Быуындар аманатын тергезеп** [Текст] : [Ғалим Әхмәт Сөләймәновка - 50 йөш] // Ленинсы. - 1989. - 14 март.

245. **Ижади бейеклектөр** [Текст] : [Фәли Ибраһимовка - 70 йәш] // Ленинсы. - 1989. - 14 гин.

246. **Илдең зарын һөйләр ул** [Текст] : [шагир Рауил Бикбаевтың ижады тураһында] // Ленинсы. - 1989. - 18 март.

247. **Шомло йылдар шаңдауы** [Текст] : [языусы Й. Гәрәй - Сталин шәхес культы ялсыһы] // Совет Башкортостаны. - 1989. - 14 июнь

248. **Ниндәй эз калдыраһың...** [Текст] // Ленинсы. - 1989. - 19 окт. - Рец. китапка:
Ногоманов, Б. Эзәң калһын. - Өфө : Китап, 1988. - 240 б.

1990

249. **Әзәби әсәрҙәрҙә нур нағышы** [Текст] : [хикәйәләр тураһында] // Йәшлек. - 1990. - 30 июнь.

250. **Сәләмдең өләме һәм кәләме** [Текст] : [Ф. Сәләмдең биографияһы тураһында] // Йәшлек. - 1990. - 28 июнь.

1991

251. **Даулы дөүәр ипкене** [Текст] : [Булат Рафиковтың «Караһакал» романы тураһында] // Йәшлек. - 1991. - 22 гин.

252. **Тормошка һөйөү** [Текст] : [Фәлимов Сәләмдең тыууына 80 йыл тулыуға карата] // Башкортостан. - 1991. - 26 гин.

253. **Интерью төрҙәре: йәш хәбәрселәр мәктәбе** [Текст] // Башкортостан пионеры. - 1991. - 31 гин., 16 фев., 13 март, 19 апр., 15 май.

254. **Асык күңелле** [Текст] // Башкортостан. - 1991. - 19 март. - Рец. китапка:
Игебаев, А. Әйтәлмәгән һүзәрәм бар. - Өфө : Башк. китап нәшр., 1990. - 304 б.

255. **Ғалим - тарихсыға** [Текст] // Йәшлек. - 1991. - 14 май.

256. **Заманалары килеп еттеме?** [Текст] // Башкортостан. - 1991. - 24 авг. - Рец. китапка:

Йосопов, Т. Килде заманалары. - Өфө : Башк. китап нәшр., 1990. - 224 б.

257. **Балалык геройлары** [Текст] : [Тимергәли Килмөхәмәтовка 50 йәш] // Йәншишмә. - 1991. - 18 дек.

1993

258. **Юл ярғанда** [Текст] : [вакытлы матбуғат тарихынан] // Башкортостан. - 1993. - 23 фев.

1994

259. **Замандашмы, әллә уның күләгәһеме?** [Текст] : [«Ағизелдең гинуар һанында (1994 йыл) баһылған хикәйәләргә бер караш] // Башкортостан. - 1994. - 24 февр.

260. **Аяуһыз замандың өсә һабағы** [Текст] : [Башкортостан язуусылар союзы ойшторолоуға 60 йыл тулыуға карата] // Башкортостан. - 1994. - 2 апр.

1996

261. **Руһиәтебәз көзгәһә** [Текст] : [«Ағизел»дәге әзәбиәт тәнkit мәкәләләренә һәм публицистикаға караш] // Башкортостан. - 1996. - 12, 16, 17, 18 апрель.

262. **Үрзәргә артылғанда** [Текст] : [әзәби тәнkitсе Финият Кунафинға - 50 йәш] // Башкортостан. - 1996. - 22 нояб.

1997

263. **Урал һырттары күренер...**[Текст] : [ашкынып, һағынып Силәбегә] // Башкортостан. - 1997. - 21 авг.

1998

264. **Ағайзәрәһиң арка терәрзәһе** [Текст] // Башкортостан. - 1998. - 27 май.

2001

265. **Ижад комары һүрелмәһән** [Текст] // Башкортостан. - 2001. - 17 май.

2002

266. **Әзәби тәнкит үз ролен үтәйме** [Текст] // Башкортостан. - 2002. - 18 май.

2003

267. **Күкрәк көсө** [Текст] : очерк [Ф. Ғәбитов тураһында] // Башкортостан. - 2003. - 28 гин.

268. **Донъяны матурлыҡ коткарһын** [Текст] : [Р. Насыровтың «Матурлыҡ коткарһын» йыйынтығы хақында мәкәлә] // Башкортостан. - 2003. - 26 фев.

269. **Әзипкә хөрмәт - мәҙәнилек билдәһе** [Текст] : [күренекле языусы Әмир Әминевка 50 йәш тулыу айҡанлы] // Башкортостан. - 2003. - 13 март.

270. **Мәҙәнилек билдәһе** [Текст] // Йәшлек. - 2003. - 13 март.

271. **Тәнкит тирмәне кайһы яҡка өйләнә?** [Текст] // Башкортостан. - 2003. - 26 март.

272. **Фольклорҙа донъяны күҙәлһәу сағыла** [Текст] // Башкортостан. - 2003. - 27 май.

273. **Мәхәббәтле йәшәүгә мәҙхиә** [Текст] : [Муса Ғәлигә 80 йәш] // Башкортостан. - 2003. - 15 окт.

2004

274. **Аманатты нисек аңларға** [Текст] : [прозаик Фина Латипова ижадына бер караш] // Йәшлек. - 2004. - 16 март.

275. **Боролешло мәлдә шағир алға сыға** [Текст] : [Әхмәр Үтәбай менән әңгәмә] // Киске Өфө. - 2004. - 15-21 май, № 19.

276. **Ғүмерзәр бер генә** [Текст] : [языусы Динис Бүләковтың тыууына - 60 йыл] // Йәшлек. - 2004. - 18 май.

2006

277. **Ғалимлыҡтың үре өйтер һүҙең булыуға** [Текст] : [Ғалим, педагог Ғиниәт Кунафин хаҡында] //Киске Өфө. - 2006. - 18-24 нояб. (№ 46). - Б. 11.

Рус телендә – На русском языке

1989

278. **Сәсэн в роли публициста** [Текст] // Вечерняя Уфа. - 1989. - 22 авг. - Рец. на книгу:
Амиров, Р. На стремнине. - Уфа, 1988. - 312 с.

279. **Дореволюционный письменный литературный язык башкир** [Текст] // Ленинец. - 1989. - 10 окт.

1992

280. **Вести Башкортостана** [Текст] : [об истоках газеты «Башкортостан»] // Известия Башкортостана. - 1992.

2002

281. **Что имеем... храним** [Текст] : [отделу рукописных и редких книг 10 лет] // Кафедра. - 2002. - 28 марта.

2005

282. **Литературная критика: амбиции или сотворчество** [Текст] // Истоки. - 2005. - 9 нояб. (№ 45).

2010

283. **Об истоках духовности** [Текст] // Истоки. - 2010. - 16 июня (№ 24). - С. 9. - (Человек читающий). - Рец. на книгу:
Шакур Р. «Истоки духовности»

Татар телендә – На татарском языке

1976

284. **Куңел жылысы йөртүчеләр** [Текст] : [Мостай Кәримнең «Озын - озак балачак» дигән повесы турында] // Кызыл таң. - 1976. - 5 авг.

1986

285. **Заманга авадашык кирек** [Текст] : [«Агыйдел» журналының 1985 елгы саннарында басылып чыккан публицистик материалларга күзәтү] // Кызыл таң. - 1986. - 23 март.

2002

286. **Үткәннәр кайтавазлар** [Текст] : [язучы Б. Ногманов Салават Юлаев исемендәге премияга тәкъдим ителде] // Кызыл таң. - 2002. - 27 авг.

Публицистик мөкәләләр, очерктар -
Публицистические статьи, очерки

Башкорт телендә - На башкирском языке

1978

287. **ГДР приборзары Өфөлә** [Текст] : [ГДР - зың радио һәм приборзары күргәзмәһенән] / Р. Гәрәев фотоһы. - Совет Башкортостаны. - 1978. - 15 окт.

288. **Күңел йылыһы** [Текст] : [Ишимбай ойок - ойокбаш фабрикаһының алдыңғы формовщицаһы Л. И. Васильева тураһында] // Совет Башкортостаны. - 1978. - 18 окт.

1984

289. **Юғары укыу йортонда укытыу мөсьәләләре** [Текст] // Совет Башкортостаны. - 1984. - 24 авг.; 1986. - 14 авг.

1992

290. **Тамсы кандан кабат яралырбыҙ** [Текст] // Башкортостан. - 1992. - 3 июнь.

1995

291. **Йәшен кайтарыу...** [Текст] // Йәшлек. - 1995. - 30 март.

2005

292. **Мәктәп дәрәсләктәре** [Текст] // Киске Өфө. - 2005. - 20-26 авг.

2008

293. **Офоктар киңәйгәндә** [Текст] : [ин-т укыусыларына һәр вакыт алданырак йөрөргә тура килә] / ин-т ректоры филология фән. докторы, проф. Фәнил Тимерйән улы Күзбәков м-н әңгәмәне Сажизә Лотфуллина алып барзы // Йәшлек. - 2008. - 28 окт.

294. **Укытыусы үзе укыганда ғына укытыусы булып кала** [Текст] : [Башкортостан мәгарифты үстөрәү институтына - 75 йыл] // Башкортостан. - 2008. - 15 нояб.

Татар телендә – На татарском языке

1995

295. **Ете ырыу. Кыпчактар...** [Текст] // Өмет. - 1995. - 25 апр., 6, 16, 23, 25, 30 май, июнь.

2007

296. **Төп максатыбыз - мәгарифне үстөрү** [Текст] : [Башкортостан белемне үстөрү ин-ты ректоры Фәнил Күзбәков б-н әңгәмә / Резеда Кадикова әңгәмәләште] // Өмет. - 2007. - 14 июнь.

2008

297. **Чүлмәккә ни салсаң, шул чыгар** [Текст] : Башкортостан мәгарифне үстөрү ин-ты ректоры Фәнил Күзбәков б-н әңгәмә / Фәния Габидуллина әңгәмәләште // Кызыл таң. - 2008. - 26 нояб.

**ФӘНИЛ КҮЗБӘКОВТЫҢ ТОРМОШО ҺӘМ ИЖАДЫ
ТУРАҒЫНДА -
О ЖИЗНИ И ТВОРЧЕСТВЕ ФАНИЛЯ КУЗБЕКОВА**

**КИТАПТАРҒА, АЙЫРЫМ БАСМАЛАРҒА -
В КНИГАХ, ОТДЕЛЬНЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЯХ**

Башкорт телендә – На башкирском языке

2006

298. **Кунафин, Ф. С. Шигрият һәм фән берлеге** [Текст] / Гиниәт Кунафин // Кунафин, Ф. Замандарҙың рухи балкышы. - Өфө : Китап, 2006. - Б. 471-489.

299. **Хәбилов, Ә. Х. Шағирҙың өмөт шөмдәлдәре** [Текст] / Әнгәм Хәбилов // Хәбилов, Ә. Х. Шигрият илендә. - Өфө : Китап, 2006. - Б. 121-130.

2007

300. **Йосопов, Т. Халкым тиеп, Һыҙланып** [Текст] / Тимер Йосопов // Күзбәков, Ф. Йәшәйеш канундары. - Өфө : Китап, 2007. - Б. 249-253.

301. **Сөләймәнов, Әхмәт. Уй - фекерле шигрият** [Текст] / Әхмәт Сөләймәнов // Күзбәков, Ф. Йәшәйеш канундары. - Өфө : Китап, 2007. - Б. 246-249.

302. **Фәнил Тимерйән улы Күзбәков** [Текст] : биографик белешмә // Күзбәков, Ф. Йәшәйеш канундары. - Өфө : Китап, 2007. - Б. 254-255.

303. **Әлибаев, З. Яуаплылык тойғоһо** [Текст] / Зәки Әлибаев // Күзбәков, Ф. Йәшәйеш канундары. - Өфө : Китап, 2007. - Б. 233-236.

Рус телендә – На русском языке

2000

304. **Кузбеков Фаниль Тимирьянович** [Текст] // Земля мелеузовская: былое, будни, будущее. - Уфа : Китап, 2000. - С. 244.

2002

305. **Фаниль Кузбеков** [Текст] : буклет. - Уфа, 2002.

2004

306. **Кузбеков Фаниль Тимерьянович** [Текст] // Башкирский университет. **Кто есть кто** : библиография. - Уфа : БГУ, 2004.

2006

307. **Фаниль Кузбеков** [Текст] // Писатели земли башкирской: справочник. - Уфа : Китап, 2006. - С. 252.

2007

308. **Кузбеков Фаниль Тимерьянович** [Текст] // Башкирская энциклопедия. Т. 3. Э - К. - Уфа : Башкирская энциклопедия, 2007. - С. 574-575.

2008

309. **Бикмеев, М. А. Ветеран Северного флота** [Текст] / М. А. Бикмеев // Бикмеев, М. А. Вклад Башкортостана в развитие Военно-морского флота России. - Уфа, 2008.

310. **Исхаков, Р. Литература нового Башкортостана** [Текст] / Рафаэль Исхаков // Книжное дело : сборник статей. - Екатеринбург, 2008.

2009

311. **В упряжке наука и творчество** [Текст] : [штрихи к биографии Фаниля Кузбекова]. - Уфа : Изд-во БИРО, 2009. - 40 с.

312. **Моряки Башкортостана на службе Отечеству** [Текст] : [очерк о Фаниле Кузбекове в сборнике статей] / сост. А. В. Карев. - Уфа, 2009.

ЖУРНАЛДАРЗА БАСЫЛҒАН ӘСӘРЗӘР -
ПРОИЗВЕДЕНИЯ, ОПУБЛИКОВАННЫЕ В ЖУРНАЛАХ

Башкорт телендә — На башкирском языке

2002

Фәнил Күзбәковка — 50 йәш

313. Кунафин, Ф. Өмөт шөмдәлдәре яктыһы [Текст] / Гиниәт Кунафин // Ағизел. - 2002. - № 12. - Б. 123-127.

314 «Журналистар остазы» [Текст] // Башкортостан укытыусыһы. - 2002. - № 12.

2004

315. Байымов, Р. «Томан ебөрөүзән тәнкит үсәмә» [Текст] : [Ф. Күзбәковтың «Байыған қояш яктыһында» исемле мәкәләһенә яуап] / Роберт Байымов // Ағизел. - 2004. - № 5. - Б. 147-153.

316. Фәнил Тимерйән улы Күзбәков - филология докторы профессоры, Башкортостан мөғариф үстәреү институты ректоры [Фото] // Башкортостан укытыусыһы. - 2007. - № 12. — тышлыкта.

2009

317. Мөләүез калаһының 9 - сы гимназияһында (директоры Тәзилә Малабаева), Мөхәмәтша Буранғолов исемдәге китапханала Фәнил Күзбәковтың «Йөшөйеш канундары» шигырзәр йыйынтығының исем туйы булып үтте [Текст] // Ағизел. - 2008. - № 6. - Б. 192.

Рус телендә — На русском языке

2007

318. Каримова, Ю. Презентация книги Фаниля Кузбекова [Текст] / Юлия Каримова // Прайм-Тайм. - 2007. - апрель-май.

319. Шакиров, Э. В тесной связи с этнической культурой края [Текст] / Закир Шакиров // Ватандаш. - 2007. - № 8. - С. 206.

ГАЗЕТАЛАРҘА – В ГАЗЕТАХ

Башкорт телендә – На башкирском языке

2002

Фәнил Күзбәковка – 50 йәш

320. **Әлибаев З. Үрзәргә үрләгәндә** [Текст] / Зәки Әлибаев // Йәшлек. - 2002. - 3 дек. - Б. 7.

321. **Районыбыз ғорурлығы** / Зифа Йәнтилина, Әлфиә Таштимерова, Лилиә Әмирханова [Текст] // Көнгәк. - 2002. - 3 дек. - Б. 3. - (Безҙең якташтар).

322. **Ем - ем итә күңел көмбәззәре** [Текст] / Фәнил Күзбәков менән Н. Фазлыева һөйләште // Йәншишмә. - 2002. - 4 дек. - Б. 4.

323. **«Сал түбәле үркәстәргә етәһе самалар бар...»** [Текст] : [Фәнил Күзбәковка - 50 йәш] / Луиза Сәйфетдинова әңгәмәләште // Башкортостан. - 2002. - 4 дек.

324. **Йәсопов, Т. Халкым тиеп, һызланып** [Текст] / Тимер Йәсопов // Башкортостан. - 2002. - 4 дек. - Б. 3.

325. **Латыпова, А. Районыбыз ғорурлығы** [Текст] / Асия Латыпова, Ринат Латыпов // Көнгәк. - 2002. - 4 дек. - Б. 3. - (Безҙең якташтар).

326. **Кәримова, Н. Фәнил Күзбәков 80 йәшенә мөхәббәт мемуары язырға хыяллана. Шуға ла йәш сакта һөйгәнә менән язышқан хаттарҙы көзәрләп һаклай** [Текст] / Нурия Кәримова // Азна. - 2002. - 6 дек. - Б. 4. - (Азна кунағы).

327. **Сәфәрғолова, М. «Булыр илдең балаһы...»** [Текст] : [6 декабрҙә күренекле шагир, ғалим Фәнил Күзбәковтың тыуған ауылы Әбеттә юбилей кисәһе булып үттә] / Мәүсилә Сәфәрғолова // Көнгәк. - 2002. - 14 дек. - Б. 1. - (Фоторепортаж).

328. **Кинйәбулатова, М. «Тамырҙарым бында юллана»** [Текст] : [шағирҙың юбилей кисәһе] / Миләүшә Кинйәбулатова // Көнгәк. - 2002. - 17 дек. - Б. 2.

329. **Якупов, С. Инешкә кайтыу** [Текст] / Сәлмән Якупов // Көнгәк. - 2002. - 28 дек. - Б. 2. - (Данлыҡлы якташыбыз).

330. **Якупов, С. Бөркөт сөйөп торһон каялар** [Текст] : шиғыр /Сәлмән Якупов // Көнгәк. - 2002. - 28 дек. - Б. 2.

2003

331. **Сөләймәнов, Ә. Уй - фекерле шиғриәт** [Текст] : [Фәнил Күзбәков ижады хақында] / Әхмәт Сөләймәнов // Башкортостан. - 2003. - 9 гин. - Б. 4.

332. **Котлайбыҙ!** [Текст] : [Башкортостан Республикаһы Президенты укаждары менән Башкорт дәүләт университетының журналистика кафедрасы профессоры, филология фәндәре докторы Күзбәков Фәнил Тимерйән улына - Башкортостан Республикаһының атказанған халыҡ мөғарифы хезмәткәре тигән мақтаулы исемдәр бирелде] // Башкортостан. - 2003. - 1 апр. - Б. 1.

2007

333. **Укытыусы үзе укымаһа, укытыусы булыуҙан туктай** [Текст] : [Башкортостан Мөғарифты үстөрөү ин-ты ректоры, тарих ф. к., филология фән. д-ры, проф. Фәнил Тимерйән улы Күзбәков һөйләй] / Радик Өмөткүжин язып алды] // Киске Өфө. - 2007. - 24-30 март (№12). - Б. 8-9.

334. **Ғалим, шағир һәм журналист** [Текст] / филология фәндәре д-ры, проф. Фәнил Күзбәков менән әңгәмәне Сажизә Лотфуллина алып барҙы // Йөшлөк. - 2007. - 22 сент. - Б. 4-5. - (Шәһит Хөҙәйбирҙин исемдәге хөкүмәт премияһына тәкдим ителделәр).

335. **Йөмгәт һиндөй булһа, уның журналистикаһы ла шундай...** [Текст] / шағир, журналист, филология фәндәре докторы, тарих фәндәре кандидаты Фәнил Күзбәков менән әңгәмәне Әмир Ғүмәр алып барҙы // Киске Өфө. - 2007. - 22-28 сент. (№38). - Б. 16.

2008

336. **Сабырлыҡтың һары талдарында...** [Текст] // Киске Өфө. - 2008. - (№12) 22-28 март.

337. Әлибаев, З. **Быуаттарҙың тотоп ялынан** [Текст] : [Фәнил Күзбәков ижады] / Зәки Әлибаев // Башкортостан. - 2008. - 22 апр.

338. **Ғалим. Ижадсы** [Текст] : [уҡыусылар конференцияһын каршылап] // Көнгәк. - 2008. - 15 май. - Б. 4.

339. **Абдрахманова, Л. «Йәшәйеш канундары»** [Текст] : [Фәнил Күзбәковтың «Йәшәйеш канундары» исемле китабының исем туйы үттө] / Лена Абдрахманова // Көнгәк. - 2008. - 20 май. - Б. 4. - (Яңы китап).

340. **Офоктар киңәйгәндә** [Текст] : [ин-т уҡыусыларына һәр сак алданыраҡ йөрөргә тура килә] / ин-т ректоры филология фән. докторы, проф. Фәнил Тимерйән улы Күзбәков менән әңгәмә; Сажизә Лотфуллина алып барҙы // Йәшлек. - 2008. - 28 окт.

2009

341. **Ғәниева, Т. Тормош канундары** [Текст] / Тамара Ғәниева // Башкортостан. - 2009. - 22 апр.

Рус телендә – На русском языке

1975

342. **Руку, душу, другу** [Текст] // Ленинец. - 1975. - август.

2002

343. **Аптекаова, Д. Золотая пора жизни** [Текст] / Диля Аптекаева // Кафедра. - Уфа : Изд-во БГУ, 2002. - 3 дек.

344. **«Мне есть что вам сказать, люди»** [Текст] : [такое название дали литературно - музыкальному вечеру, посвящен. 50 - летию известного земляка Фаниля Кузбекова] / беседу вела Ф. Бикмухаметова // Путь Октября. - 2002. - 4 дек. - С. 3. - (С юбилеем Вас, наш земляк!).

345. **И это все о нем** [Текст] // Путь Октября. - 2002. - 4 дек. - С. 3.
- (С юбилеем Вас, наш земляк!).

2003

346. **Сатылбаева, А. Фаниль, человек науки: имя определило призвание профессора Кузбекова** [Текст] /А. Сатылбаева // Республика Башкортостан. - 2003. - 8 янв. - С. 3 - (Истоки).

2007

347. **Пазина, О. Путь башкирской прессы** [Текст] / Ольга Пазина // Молодёжная газета. - 2007. - 20 сент.

348. **Башкирская журналистика** [Текст] // Республика Башкортостан. - 2007. - 20 сент.

349. **Шайулина, Е. Летопись башкирской периодики** [Текст] / Е. Шайулина, Ф. Гиниятуллина // Вечерняя Уфа. - 2007. - 22 сент.

Татар телендә — На татарском языке

2007

350. **Малабаева, Т. Весомый труд** [Текст] / Танзиля Малабаева // Өмет. - 2007. - 22 сент.

351. **Фазлетдинов И. Башкортостан матбугаты энциклопедиясе** [Текст] : [Фәнил Кузбәков Ш. Ходайбердин исем. премиягә тәкдим ителде] / Ильдар Фазлетдинов // Кызыл таң. - 2007. - 26 сент.

КИТАПТАРЫ ТУРАҒЫНДА – О ЕГО КНИГАХ

«Газета жанрлары. Публицистика» (1990)

Башкорт телендә – На башкирском языке

1992

352. Кунакбаев, Р. Файзалы кулланма хақында һүз [Текст] / Р. Кунакбаев // Йәншишмә. - 1992. - 16 окт.

«Өмөт шөмдәлдәре» (1996)

Башкорт телендә – На башкирском языке

1998

353. Хәбиров, Ә. Шағирҙың өмөт шөмдәлдәре [Текст] / Әһғәм Хәбиров // Ағизел. - 1998. - № 4. - Б. 168 - 172.

Башкортостан киң мәғлүмәт сараларының аякка басыуы һәм башкорттарҙың этник мөзәниәте үсәпә (2000)

Башкорт телендә – На башкирском языке

2001

354. Нәзәрғолов, М. Төплә хезмәт [Текст] / М. Нәзәрғолов // Башкортостан. - 2001. - 10 июнь.

«Йөшөйеш канундары» (2007)

Башкорт телендә – На башкирском языке

2008

355. Әлибаев, Ә. Быуаттарҙың тотоп ялынан [Текст] / Әәки Әлибаев // Йөшлек. - 2008. - 22 апр. - Б. 7. - (Әзәби төнқит).

ИСЕМДӨР КҮРҖӨТКЕСЕ – ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ

Башкорт телендө –

На башкирском языке

А

Абдрахманова Л. - 339.
Асылғужа – 149.

Б

Байымов Р. - 315.
Баянова Л. - 113.
Бикбаев Р. - 246.
Бүләков Д. - 36, 276.

В

Васильева Л.И. - 288.

Г

Гәрәев Р. - 287.
Гәрәй Й. - 247.

Ғ

Ғарипов Р. – 115, 240.
Ғиззатуллина Г. – 157.
Ғиззәтуллина Р. – 162.
Ғорький М. – 227.
Ғөбәйзуллина Ф. - 30.
Ғүмәр Ә. – 335.
Ғәбитов Ф. – 267.
Ғәйтбай Н. – 159.
Ғәли М. – 273.
Ғәниева Т. – 147, 341.

Д

Довлатов С. – 163.

И

Ибраһимов Ғ. – 241, 245.
Игебаев А. – 251.

Й

Йосопов Т. – 33, 129, 138, 148, 256, 300, 324.
Йәнтелина З. - 321.

К

Камал Р. - 141.
Килмөхәмәтов Т. - 257.
Кинийәбулатова М. - 328.
Кәримова Н. - 326.

Қ

Қол - Дәүләт - 27.
Қунакбаев Р. - 352.
Қунафин Ғ. – 228, 262, 277, 298, 313.

Л

Латипов Р. – 325.
Латипова А. – 325.
Латипова Ф. – 274.
Лотфуллина С. – 294, 334, 340.

М

Малабаева Т. - 320.
Манойлов П. - 192.

Н

Назар Х. – 143.
Насиров Р. – 125, 144, 268.
Ноғоманов Б. - 248.
Нәзерғолов М.Н. - 139, 354.

Ә

Әмәтбаев М. – 228.
Әмәтқужин Р. – 333.

П

Поварисов С. – 161.

Р

Рафиков Б. – 251.

С

Салауат (Юлаев) - 29, 35, 106
133, 149.

Сөләймәнов Ә. - 244, 301, 331.

Сурин А. - 175.

Сәйфетдинова М. - 323.

Сәләм Ғ. - 123, 229, 250, 252.

Сәфәрғолова М. - 327.

Т

Ташгимерова Ә. - 321.

Теләүембәтов И. – 120.

Тугызбаева Ф. - 151.

У

Усманов Ә. - 152.

Ү

Үтәбай Ә. – 160, 275.

Ф

Фазлыева Н. – 322.

Фидан Ш. – 238.

Х

Ханнанова Ә. – 11.

Хозайбирзин Ш. – 334.

Хөсәйенов Ғ. – 156.

Хәбилов Ә.Х. – 299, 353.

Хәлилов Ә. – 11.

Ч

Чаньш Ә. – 32, 242.

Ш

Шамратов Р. – 202, 204.

Шарипова Р. – 176.

Шәкүр Р. – 137.

Ә

Әлибай Ә. – 160, 303, 320, 340, 355.

Әминев Ә. – 134, 157, 269.

Әмирханова Л. – 321.

Ю

Юлдашбаев А. – 160.

Я

Якупов С. – 329, 330.

Ямалетдинов М. – 142.

Рус телендө
На русском языке

А

Амиров Р. – 167, 234, 278.
Аптекаева Д. – 343.

Б

Батыр Валид – 41, 75.
Бикмеев М. – 309.
Бикмухаметова Ф.Р. – 344.

Г

Галанов А. – 182, 183, 185, 186, 187, 188, 191.
Галин С.А. – 59, 63, 66, 81, 94, 95.
Галина Г.С. – 59, 63, 66, 81, 94, 95.
Генатуллин А. – 170.
Гиззатуллин И. – 42, 77.
Гиниятуллина Ф. – 352.

И

Идельбай Н. – 43, 89.
Исхаков Р. – 310.

К

Карим М. – 67.
Каримова Ю. – 318.
Костин А. – 59, 63, 66, 94, 95.
Кузбекова Р.А. – 20, 22.
Кулмый Я. – 44, 91.
Кунанбаев А. – 221.
Кутушева Ф. – 65.

М

Мавлетов В. – 98.
Маликов Ш. – 166.

Н

Низамов А. – 90.

П

Пазина О. – 347.

С

Саям Г. – 46.
Сатылбаева А. – 346.
Султангареев Р. – 47.

Ф

Фидан Ш. – 48.

Ш

Шайдуллина Е. – 352.
Шакиров Э. – 319.
Шакур Р. – 283.
Шафиков Г. – 31.

Татар телендө -
На татарском языке

Г

Габидуллина Ф. – 397.

К

Кадикова Р. – 296.
Кәрим М. – 284.

М

Малабаева Т. – 353.

Н

Ногманов Б. – 286.

Т

Түләк Р. – 172.

Ф

Фазлитдинов И. – 354.

Х

Худайбердин Ш. – 354.

ГЕОГРАФИК КҮРҠӘТКЕС – ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

*Башкорт телендә –
На башкирском языке*

А

Америка (США) – 174.

Г

ГДР – 287.

И

Ишимбай (к., БР) – 288.

М

Македония (РМ) – 116.

Мәләүез (к., БР) – 320.

Ә

Әфә (к., БР баш калаһы) – 1-6,
27-30, 32-34, 36, 125, 134,
228, 230, 248, 254, 256,
298-303.

С

Силәбе (к. РФ) – 263.

Ә

Әбет – (а., Мәләүез р-ны, БР) -
327.

Рус телендә

На русском языке

Е

Екатеринбург (г., РФ) – 310.

М

Москва (г., столица РФ) - 49, 52-55,
60.

С

Сант-Петербург (Ленинград) (г., РФ)-
7, 8, 37, 38, 50, 57, 58, 180.

Т

Туймазы (г., РБ) – 65.

У

Уфа (г., столица РБ) – 9-26, 31, 35,
39-48, 51, 56, 59, 61-64,
66-81, 83-95, 234, 278,
304-309, 311-312, 343.

Ч

Чебоксары (г., РФ) – 82.

*Татар телендә -
На татарском языке*

У

Уфа (ш., БР башкаласы) – 96, 97.

ЙӨКМӨТКЕҢЕ – СОДЕРЖАНИЕ

Төзөүсенөн – От составителя.....	4
Фәнил Тимерйән улы Күзбөков.....	5
Фаниль Тимерьянович Кузбеков.....	6

Фәнил Күзбөковтың әсәрәре - Произведения Фаниля Кузбекова

Китаптар – Книги.....	8
Филми хезмәтгәре - Научные труды.....	9
Йыйынтыктарға басылган әсәрәр – Произведения, опубликованные в сборниках.....	12
Журналдарға басылган әсәрәр – Произведения, опубликованные в журналах.....	21
Газеталарға басылган әсәрәр - Произведения, опубликованные в газетах.....	33

Фәнил Күзбөковтың тормошо һәм ижады тураһында – О жизни и творчестве Фаниля Кузбекова

Китаптарға, айырым басмаларға – В книгах, отдельных изданиях.....	45
Журналдарға – В журналах.....	47
Газеталарға – В газетах.....	48
Китаптары тураһында – О его книгах.....	52
Исемдәр күрһәткесе – Именной указатель.....	53
Географик күрһәткес – Географический указатель.....	56

